

Visie KING op gemeentelijk applicatielandschap

MET ENIGE REGELMAAT IS ER DISCUSSIE OVER HET GEMEENTELIJKE APPLICATIELANDSCHAP EN DE ROL DIE GEMEENTEN EN KING HIERIN SPELEN. OM HELDERHEID IN DE POSITIE VAN KING TE VERSCHAFFEN, BESCHRIJVEN WE HIERONDER DE DRIE 'VERSCIJNINGSVORMEN' VAN HET GEMEENTELIJKE APPLICATIELANDSCHAP EN ZET KING HAAR VISIE OP DE ROL VAN GEMEENTEN EN KING IN DIT LANDSCHAP UITEEN.

DRIE VERSCIJNINGSVORMEN

In het geheel van ICT-toepassingen waar gemeenten gebruik van maken bij hun bedrijfsvoering en dienstverlening (het applicatielandschap), constateert KING dat er grofweg drie verschijningsvormen (constructies) zijn waarlangs gemeenten hieraan invulling kunnen geven. Gemeenten kunnen kiezen voor 1) het 'totaalpakket', 2) een 'suite' of 3) 'best of breed'. Elke optie heeft een eigen set aan voor- en nadelen, welke telkens betrekking hebben op de *mate van functionaliteit, mate van ontzorging en het niveau van flexibiliteit*.

VerschiJningsvorm 1: Het 'totaalpakket'

Wanneer een gemeente ervoor kiest om bij één leverancier een totaalpakket voor haar ICT af te nemen, kiest zij ervoor om een groot deel van de gemeentelijke processen binnen dit pakket vorm te geven. Het is de verantwoordelijkheid van de leverancier van dit pakket om zorg te dragen voor de interne gegevensuitwisseling tussen applicaties, de gemeente hoeft dus niet te sturen op de toepassing van binnengemeentelijke standaarden. Hierin wordt de gemeente ontzorgd door de leverancier.

Omdat bij een totaalpakket een groot deel van de gemeentelijke processen binnen één pakket wordt vormgegeven, zal overstappen naar een andere leverancier van groot effect zijn op de bedrijfsvoering. Zolang een leverancier voldoende innovatie en ondersteuning biedt hoeft dit geen probleem te zijn. Omdat binnen deze constructie veel processen binnen één pakket zijn vormgegeven is het buitengewoon kostbaar om over te stappen. Dan moet immers het gehele systeem vervangen worden, en moeten alle processen en bijbehorende informatie worden omgezet. Deze situatie is ook bekend als '*vendor lock-in*'.

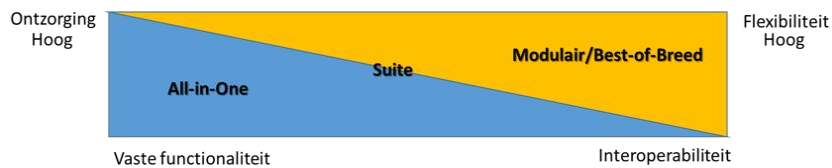
VerschiJningsvorm 2: De 'suite'

Een softwaresuite lijkt in een aantal aspecten op het totaalpakket. Bij een suite kiest een gemeente voor een softwarepakket dat - in principe - in een groot deel van de ICT-behoefte van een gemeente kan voorzien. In die zin dus een totaalpakket. Een belangrijk verschil is echter dat losse applicaties binnen een suite nog steeds als zodanig herkenbaar zijn, en dat ze met elkaar communiceren middels koppelingen. In sommige gevallen maken de koppelingen gebruik van de standaarden die KING ondersteunt, maar dit is niet altijd het geval.

Voor gemeenten is het van belang om zicht te hebben op de wijze waarop de onderdelen van de suite onderling communiceren. Indien componenten van de suite ook vanuit andere ketens worden ingezet, is sturing op open standaarden van belang. Wanneer de suite gebruik maakt van een meer gestandaardiseerde wijze van informatie-uitwisseling, is het in principe mogelijk om een deel van de suite op enig moment onder te brengen bij een andere leverancier, de mate van flexibiliteit is dus groter dan bij een totaalpakket.

Verschijningsvorm 3: 'Best of breed'

Voor maximale flexibiliteit kiest een gemeente vaak voor de 'best of breed'-aanpak. Hierbij heeft een gemeente de ruimte om voor ieder deel van haar ICT-behoefte te kiezen voor de leverancier die het beste aansluit bij de vraag. Randvoorwaardelijk is dat alle toepassingen op een gestandaardiseerde manier informatie met elkaar uitwisselen, zodat interoperabiliteit geborgd is. Bij de best-of-breed aanpak is de gemeente dan ook zelf verantwoordelijk voor de integratie van de verschillende applicaties binnen de organisatie.

KING STREEFT NAAR EEN GEFUNDEERDE KEUZE VOOR IEDERE GEMEENTE

KING heeft geen voorkeur voor een van de drie bovenstaande verschijningsvormen (en heeft dat ook nooit gehad); Op vlak van ambities, capaciteit en organisatie verschillen gemeenten dusdanig dat er geen optimale constructie is voor alle gemeenten. Het is aan gemeenten zelf om te besluiten op welke manier zij invulling willen geven aan hun applicatielandschap. Wel streeft KING naar maximale keuzevrijheid voor gemeenten en vindt KING dat deze keuze goed gefundeerd moet zijn.

Stimuleren van keuzevrijheid

We vinden het van belang dat gemeenten maximale keuzevrijheid hebben bij het invullen van hun applicatielandschap. Daarom ondersteunen we de ontwikkeling van compacte standaarden die helpen om specifieke verbindingen (koppelingen) tussen applicaties mogelijk te maken (interne interoperabiliteit). Hetzelfde doen we voor standaarden die koppelingen tussen gemeenten onderling en met andere organisaties mogelijk maken (externe interoperabiliteit).

Een bijkomend voordeel van deze interoperabiliteit is de lagere drempel voor leveranciers om de gemeentelijke ICT-markt te betreden. Door gestandaardiseerde koppelingen is het immers ook mogelijk een applicatie te ontwikkelen voor één specifieke toepassing, die vervolgens gekoppeld kan worden aan de bredere gemeentelijke ICT-infrastructuur.

Maken van een gefundeerde keuze

Het is de verantwoordelijkheid van iedere gemeente om een gefundeerde keuze te maken bij de inrichting van een gemeentelijk applicatielandschap. Het maken van deze keuze begint met het bepalen van de doelen en resultaten die een organisatie wil bereiken, waarbij het geambieerde niveau van dienstverlening een belangrijke rol speelt. Daarnaast is het belangrijk dat een gemeente in staat is om zelf te sturen op integratie van applicaties en haar keuzevrijheid kan bewaken. Daarvoor is een adequaat kennisniveau van groot belang. KING helpt gemeenten hierbij door ondersteuning op het gebied van [ICT-opdrachtgeverschap](#) en [Leveranciersmanagement](#), door online kennisdeling en fysieke bijeenkomsten te organiseren.

ENKELE KANTTEKENINGEN

- Bij ieder van de drie constructies zal een gemeente aandacht moeten hebben voor de standaarden die voorzien in aansluiting op landelijke voorzieningen, basisregistraties en samenwerkingsverbanden waarvan de betreffende gemeente mogelijk deel uitmaakt.
- Voor iedere constructie geldt – in meer of mindere mate – dat een gemeente in staat moet zijn de juiste randvoorwaarden te creëren en haar keuzevrijheid moet bewaken. Als een gemeente hier niet in slaagt kan er bij elke verschijningsvorm (zelfs in de best of breed-constructie die in theorie het meest flexibel is) sprake zijn van vendor lock-in.
- Open source software kan een belangrijk hulpmiddel zijn om aanvullende keuzevrijheid te organiseren. Daarbij is de keuze voor de software niet direct verbonden aan de keuze voor een ondersteunde leverancier bij implementatie, innovatie en beheer.